

Your Focus on Fire Safety

FIREFORUM

MAGAZINE

- Stalbranden
- Passieve brandbeveiliging tunnels en parkeergarages
- Evacuatie basisprincipes voor uitgangen
- Natuurbranden

Stalbranden: van terugkerende ramp naar structurele preventie?

Elke stalbrand is er één te veel

De beelden zijn intussen vertrouwd maar daarom niet minder confronterend. Een uitslaande brand in een landbouwbedrijf, een verwoeste stal, een machteloze landbouwer en honderden of duizenden dieren die het leven laten.

Op 8 juni 2026 vernietigde een brand een varkensstal in Glabbeek. Daarbij kwamen ongeveer 1.500 dieren om het levenⁱ. Het was niet het eerste incident van dit jaar en wellicht ook niet het laatste. Eerder werd België al opgeschrikt door een grote brand in Temse, waardoor het aantal geregistreerde dierlijke slachtoffers in 2026 opliep tot meer dan 5.500.ⁱⁱ

Hoewel dergelijke incidenten regelmatig de actualiteit halen, blijft één vaststelling opvallend: niemand weet exact

hoeveel stalbranden er jaarlijks plaatsvinden in Vlaanderen of België.

Dat gebrek aan cijfers staat centraal in het rapport "Overheidsopdracht Stalbranden" van Prevent Agri, het preventie-instituut voor de groene sectorenⁱⁱⁱ. VILT, het Vlaams Infocentrum voor Land- en Tuinbouw berichtte hierover recent opnieuw in een artikel "*Waar rook is, ontbreken de cijfers in Vlaanderen*"

Het rapport toont o.a. aan dat er nog steeds geen officiële en systematische registratie bestaat van stalbranden en hun gevolgen.^{iv}

Zonder cijfers geen beleid

Voor brandveiligheidsexperts is het een bekende waarheid: wat niet wordt gemeten, wordt moeilijk beheerd. Het ontbreken van een officiële registratie

vormt een groot knelpunt in de preventie van stalbranden. "Dat maakt het riskant om conclusies te trekken en moeilijk om oorzaken goed te analyseren en gerichte maatregelen te nemen", klinkt het bij Prevent Agri. Toch gebruikt de organisatie het gebrek aan cijfers niet als excuus om af te wachten.

Prevent Agri houdt sinds 2006 noodgedwongen zelf een telling bij, gebaseerd op losse meldingen uit de sector en op wat de media oppikken.

"Onze cijfers tonen hooguit het topje van de ijsberg. Het werkelijk aantal branden ligt ongetwijfeld hoger" Net daarom groeit de politieke druk om eindelijk werk te maken van een structurele registratie. Zo vroeg oppositiepartij Vooruit deze maand expliciet aan de Vlaamse regering om actie te ondernemen tegen stalbranden en om de aanbevelingen uit eerdere studies niet langer naast zich neer te leggen.

ⁱ VRT-nieuws 08/06/2026 - Brand vernietigt stal in Glabbeek en doodt 1.500 varkens. (Dirk Vlaeyen)

ⁱⁱ Nieuwsblad 08/05/2026 - Elk jaar sterven tienduizenden dieren in stalbranden. (Michiel Thijs)

ⁱⁱⁱ Overheidsopdracht Stalbranden – uitgevoerd door Prevent Agri - www.preventagri.vlaanderen in opdracht van Departement Omgeving, Dierenwelzijn Vlaanderen.

^{iv} Vilt.be - Rapport stalbranden: Waar rook is, ontbreken de cijfers in Vlaanderen (Jozefien Verstraete)

^v Franky Van Acker (schade expert bij KBC) in "Aan brandveiligheid willen denken is al de eerste stap" (Ivan De Clercq) Siereteelt & Groenvoorziening 30/04/2024

Fig. 1 Aantal branden en dierlijke slachtoffers – een benadering (bron Prevent Agri rapport)

De vraag is niet nieuw. Al jaren wijzen sectororganisaties, dierenwelzijnsorganisaties en preventiediensten op het ontbreken van betrouwbare gegevens en een daarop gebaseerd stalbrandpreventieplan, zoals dat bijvoorbeeld ook in Nederland werd ingevoerd.

Een versnippering van bevoegdheden zou mee aan de basis liggen van het gebrek aan cijfers, beleid en initiatieven.

De oorzaken blijven vaak onbekend

Het Prevent Agri-rapport uit 2025 bevat nog een opmerkelijke vaststelling. Bij ongeveer 45 procent van de onderzochte stalbranden kon geen sluitende oorzaak worden vastgesteld.

Toch wijzen praktijkervaring en onderzoeken op een aantal terugkerende risicofactoren. De verzekeringssector onderscheidt twee grote categorieën:

machinale oorzaken of de mens of een combinatie van die twee. Een slecht uitgevoerde of niet onderhouden installatie loopt meer risico op een incident.

Bij oorzaken staan elektrische installaties op nummer één. Alles wat warmte produceert kan branden:

- // elektrische installaties;
- // defecte machines;
- // oververhitting van technische installaties;
- // werkzaamheden met open vuur;
- // zonnepanelen en omvormers;
- // batterijopslag;
- // ventilatiesystemen;
- // zelfontbranding van opgeslagen materialen.

Typisch “stal-gerelateerde” oorzaken zijn mestdroging, mestgassen en zelfontbranding bij broei in hooi of stro.

De toenemende elektrificatie van landbouwbedrijven zorgt bovendien voor nieuwe uitdagingen.

Waar vroeger vooral klassieke elektrische installaties aanwezig waren, beschikken moderne landbouwbedrijven steeds vaker over zonnepanelen, thuisbatterijen, batterij-aangedreven werktuigen, laadpunten, geautomatiseerde sturingssystemen en energieopslaginstallaties.

De energietransitie biedt voordelen maar introduceert tegelijk nieuwe brandscenario's waarop landbouwers en hulpdiensten zich moeten voorbereiden.

Schaalvergroting maakt de impact groter

Niet alleen de kans op brand verdient aandacht. Ook de gevolgen van een incident zijn fundamenteel veranderd.

Moderne veehouderijbedrijven zijn groter dan ooit. Waar vroeger enkele tientallen dieren werden gehuisvest, bevinden zich vandaag soms duizenden dieren in één gebouw.

Dat betekent dat een relatief kleine technische storing in enkele minuten kan uitgroeien tot een ramp met:

- // grote economische schade;
- // langdurige bedrijfsstilstand;
- // maatschappelijke impact;
- // aanzienlijke emotionele gevolgen voor landbouwers;
- // massale dierlijke slachtoffers.

Voor brandweerdiensten vormen dergelijke interventies bovendien een bijzonder complexe operationele uitdaging.

OORZAKEN STALBRANDEN VLAANDEREN 2020 - 2024

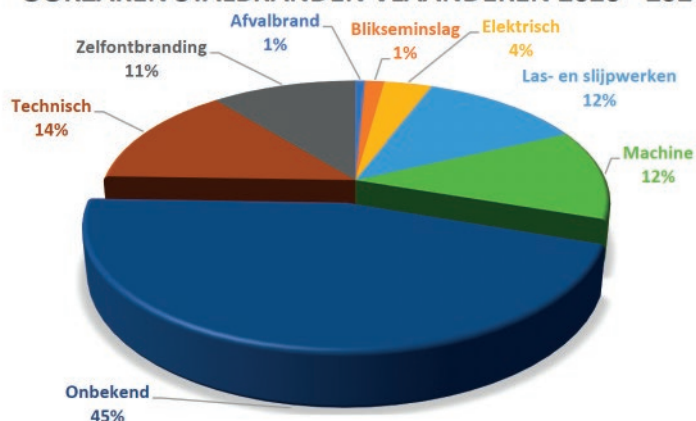

Fig. 2 Oorzaken stalbranden

Mieke Sevenans, Esther Beeckman en Robin De Sutter van Prevent Agri - Bron: Antoon Vanderstraeten/Hectares.be

Meer dan regelgeving alleen

De landbouwsector zelf heeft de voorbije jaren uiteraard niet stilgezeten. Prevent Agri investeert al jaren in sensibilisering, opleidingen en praktijkgerichte ondersteuning rond brandveiligheid. Via nieuwsbrieven zoals:

„Hoe voorkom ik brand op mijn landbouwbedrijf?”

„Zet de eerste stappen naar een brandveilig bedrijf”

„Brandveilig (ver)bouwen

worden landbouwers geïnformeerd over concrete maatregelen die onmiddellijk toepasbaar zijn.

Daarnaast publiceerde Prevent Agri verschillende brochures en praktische hulpmiddelen die vrij beschikbaar zijn voor de sector.

De brochure “Preventie van brand in land- en tuinbouwbedrijven”^{vi} en de recent ontwikkelde folder rond brandpreventie in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen bieden o.a. praktische richtlijnen voor:

- „elektrische veiligheid;
 - „opslag van brandbare materialen;
 - „evacuatiemogelijkheden;
 - „compartimentering;
 - „onderhoud en inspectie;
 - „organisatorische preventiemaatregelen.
- Opvallend daarbij is dat veel van deze aanbevelingen weinig of geen investeringen vereisen.

Zoals Prevent Agri eerder stelde in een bijdrage voor VILT: “Basisbrandpreventie kost niets en kan je bedrijf onmiddellijk brandveiliger maken.”

Prevent Agri: kennis delen werkt

Volgens Mieke Sevenans is brandveiligheid op landbouwbedrijven geen kwestie van dure investeringen alleen, maar vooral van een doordachte veiligheidsaanpak die deel uitmaakt van de dagelijkse bedrijfsvoering. In haar sensibiliseringswerk benadrukt zij samen met haar collega's stevast dat veel stal- en landbouwbranden voorkomen worden door een combinatie van technische controles, orde en netheid en een verhoogde risicobewustwording bij de bedrijfsleider.

Mieke Sevenans (Prevent Agri):

“Brandveiligheid begint bij dagelijkse aandacht”

Een terugkerende boodschap van Sevenans is dat landbouwers niet moeten wachten tot een verbouwings- of vergunningsaanvraag om werk te maken van brandveiligheid. Veel risico's kunnen onmiddellijk worden aangepakt met beperkte middelen en zonder grote infrastructuurwerken.

Prevent Agri hanteert daarbij een stapsgewijze benadering: niet elk landbouwbedrijf kan van vandaag op morgen volledig worden aangepast, maar elk bedrijf kan wel evolueren naar een hoger veiligheidsniveau. Sensibilisering, opleiding, periodieke controles en kleine praktische verbeteringen vormen daarbij vaak de eerste en meest rendabele stap.

SOTRAFEU S P R L

Vuurbeschermingsbedrijf en schrijnwerkerij

BRANDWERENDE COMPARTIMENTEN

- **Brandwerende deuren**
- **Plafond**
- **Scheidingswanden**
- **Fire Stopping & Fire Sealing**
- **Compartimenteringstudie**
- **Vuurbescherming van draagconstructies**
- **Branddetectie**
- **Rookafzuiging**

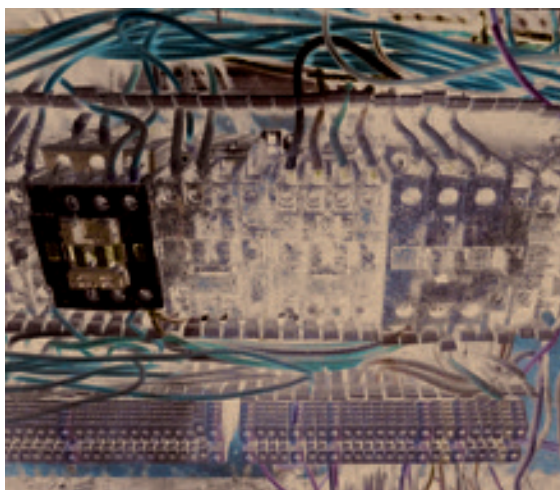
ISLB
Placé certifié

VCA

30 ans
d'expérience

TEL : 081 30 52 51
INFO@SOTRAFEU.BE
WWW.SOTRAFEU.BE

^{vi} Preventie van brand in land- en tuinbouw, sep 2009, Algemene Directie Humanisering van de Arbeid, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, ism Prevent Agri

Die filosofie sluit perfect aan bij de recente provinciale initiatieven in Oost- en West-Vlaanderen. Brandpreventie wordt daarbij niet voorgesteld als een administratieve verplichting, maar als een investering in bedrijfscontinuïteit, dierenwelzijn en de veiligheid van landbouwers, werknemers en hulpdiensten.

Dergelijke initiatieven tonen aan dat preventie veel verder gaat dan regelgeving alleen. Brandveiligheid ontstaat immers niet uitsluitend door strengere normen, maar vooral door:

- // bewustwording;
- // opleiding;
- // kennisdeling;
- // gedragsverandering.

Dat is een belangrijke les die ook buiten de landbouwsector relevant blijft.

Provincies nemen initiatief

Bij gebrek aan een geïntegreerd Vlaams actieplan ontstaan steeds meer lokale initiatieven. Opvallend is het recente project van de provincie Oost-Vlaanderen dat samen met de betrokken lokale besturen, de brandweerzones en Prevent Agri werd gelanceerd.

Volgens gedeputeerde Joke Schauvliege is de nood hoog omdat landbouwbedrijven steeds complexer worden en steeds meer technologie bevatten.^{vii} De samenwerking loopt tot eind 2027 en focust op drie sporen:

- // sensibilisering via infosessies en webinars;
- // ontwikkeling van folders en communicatiemateriaal;

- // begeleiding naar advies op maat van landbouwbedrijven.

De regionale infoavonden verlopen volgens een vast concept waarin zowel de meest voorkomende risico's als preventiemaatregelen, geput uit ervaringen, bedrijfsbezoeken en praktijkvoorbeelden, worden belicht. Vanuit de brandweer wordt stilgestaan bij de impact van een brand en de uitdagingen die zich nadien stellen. Een goede voorbereiding verhoogt niet alleen de veiligheid van de hulpdiensten, maar kan ook mensenlevens redden en schade beperken.

Ook de provincie West-Vlaanderen blijft actief rond het thema. Op 12 november 2026 staat in Ieper opnieuw een informatieavond over brandveiligheid in landbouwbedrijven gepland.

Deze provinciale initiatieven tonen aan dat het onderwerp wel degelijk op de beleidsagenda staat, al gebeurt dat voorlopig nog versnipperd.

Veiligheid moet deel worden van het bedrijfsbeheer

Een belangrijke evolutie is de toenemende aandacht voor brandveiligheid binnen vergunnings- en bouwtrajecten.

Nieuwe stallen worden steeds technischer en duurder. Daardoor groeit het besef dat brandveiligheid niet langer een bijkomende overweging of een technische controle achteraf mag zijn, maar vanaf de ontwerpfase moet

worden geïntegreerd. Dat is een vaststelling die ook in andere sectoren gemaakt wordt, maar ook daar een pijnpunt blijft: Brandveiligheid moet integraal onderdeel zijn van ontwerp, uitvoering én beheer. Bij renovaties en uitbreidingen, zou brandveiligheid een leidend principe moeten zijn.

Preventie-experts wijzen daarbij op een aantal fundamentele principes:

- // bereikbaarheid van het erf en van de bedrijfsgebouwen;
- // brandcompartimentering en signalisatie
- // veilige opslag van materialen, producten, gevaarlijke stoffen
- // veilige elektrische installaties
- // onderhoudsplanning en regelmatige inspecties;
- // duidelijke noodprocedures, bedrijfsplannen en interventiefiches

Conclusie

Stalbranden vormen een hardnekkig en complex veiligheidsprobleem dat de landbouwsector, hulpdiensten en beleidsmakers gezamenlijk uitdaagt. De recente incidenten in Temse en Glabbeek tonen opnieuw hoe groot de impact kan zijn. Tegelijk maken studies van Prevent Agri duidelijk dat nog steeds essentiële gegevens ontbreken om het probleem volledig te begrijpen.

Het goede nieuws is dat kennis, expertise en preventiemiddelen vandaag ruimschoots beschikbaar zijn. Via studies, brochures, infosessies en provinciale projecten wordt vandaag al intensief gewerkt aan bewustwording en risicobeheersing.

De vraag is niet langer of er iets kan gebeuren, maar hoe snel bestaande kennis wordt omgezet in een breed gedragen veiligheidsbeleid en veiligheidsbesef bij de landbouwers zelf.

Want ook op landbouwbedrijven geldt een eenvoudige waarheid: de 'beste' brand is de brand die voorkomen werd.

LUDO VANROY

Met dank aan Mieke Sevenans (Prevent Agri) voor de uitgebreide achtergrondinformatie, de ter beschikking gestelde studies, brochures, fotomateriaal en praktijkdocumentatie rond brandveiligheid in de land- en tuinbouwsector, evenals voor het nalezen van het artikel.

^{vii} VRT-nieuws 08/06/2026 - Provincie Oost-Vlaanderen helpt landbouwers om stallen en infrastructuur brandveilig te maken – Helena De Bouver

Een nummer gemist?

Nr. 94 september/oktober 2024

Nr. 95 december 2024/januari 2025

Nr. 96 februari/maart 2025

Nr. 97 mei/juni 2025

Nr. 98 juli/augustus 2025

Nr. 99 september/oktober 2025

Nr. 100 januari/februari 2026

Nr. 101 maart/april 2026

Nr. 102 mei/juni 2026

Nabestellen aan 75,00 €/nummer kan via info@fireforum.be of vraag uw login aan voor toegang tot het digitaal archief!

MAGAZINE JAARABONNEMENT

	 FIREFORUM NEDERLANDS OF FRANS	 FIREFORUM NEDERLANDS EN FRANS
Fireforum Magazine (gedrukt)	5 edities NL of FR	5 edities NL en FR
Fireforum Magazine (digitaal)	✓	✓
Toegang tot het digitale archief van Fireforum Magazine artikels	✓	✓
Jaarlijkse bijdrage (excl. BTW)	€ 120,00 (excl. 6% BTW)	€ 210,00 (excl. 6 % BTW)

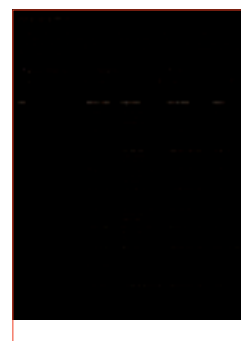
Magazine

Nieuwsbrief

Fireforum Digitaal

Databases regelgeving + normen - www.fireforum.be

KIES UW FORMULE:

Uw gegevens:

Voornaam Achternaam.....
 Gebruikersnaam E-mail.....
 Bedrijf Activiteit

Straat en huisnummer (leveringsadres)
 Postcode (leveringsadres)..... Woonplaats (leveringsadres)..... Land.....
 Telefoonnummer BTW Nummer.....

Handtekening

Stuur naar :
 Fireforum VZW - info@fireforum.be
 Hermeslaan 7, 1831 Diegem

**MAGAZINE JAARABONNEMENT
NEDERLANDS OF FRANS**

- + 5 gedrukte nummers
- + Inclusief digitale versie
- + Toegang tot het digitale archief van Fireforum Magazine artikels

120,00 € (excl. BTW)
Jaarlijkse bijdrage

**MAGAZINE JAARABONNEMENT
NEDERLANDS EN FRANS**

- + 5 gedrukte nummers NL
- + 5 gedrukte nummers FR
- + Inclusief digitale versie
- + Toegang tot het digitale archief van Fireforum Magazine artikels

210,00 € (excl. BTW)
Jaarlijkse bijdrage

Tarieven geldend voor België in 2026
 Voor buitenlandse abonnementen, voor leden van Fireforum gelieve contact op te nemen.